

AGERA

EN TIDNING FRÅN AFRIKAGRUPPERNA | AUGUSTI 2021 | NR 2

THERESA ODLAR SIN EGEN MAT

tack vare säkrad tillgång till mark och vatten, sid 4

SOM DU SÅR FÅR DU SKÖRDA!

Allt förändringsarbete startar med ett frö som slår rot, växer och blommar. I detta nummer av Agera delar vi med oss av kunskap kring skörd och jag vill passa på att tacka alla medlemmar som bidragit till vårt arbete med Afrikagruppernas strategi för de kommande fem åren! Metaforen kring odling och hur det hänger samman med aktivism och förändring passar väl in på det arbetet. Nu plan(t)erar vi mål som vi hoppas kunna skörda om fem år. Vi vill se: ett livskraftigt och starkt civilsamhälle, rättvist fördelad makt och resurser, matsuveränitet och feministiskt agroekologiskt jordbruk liksom förverkligande av de mänskliga rättigheterna och demokrati för alla!

Var med på Världens Barn i höst

Världens Barn-insamlingen drar igång i september och vi hoppas att du vill delta och bidra. Pandemin har varit en tuff tid för världens barn och unga. Särskilt i Moçambique med både klimatkatastrof och konflikt. Barnen förtjänar att få växa upp utan våld, gå i skolan och leka. Vi är så imponerade över det arbete vår partner UNDE gör för att de unga ska få alla verktyg att skapa ett bättre och mer hållbart samhälle.

Flera programpunkter på bokmässan

Bokmässan har tema "demokrati" i år – mycket lägligt med tanke på det krympande demokratiska utrymmet i världen och det, på många håll inklusive Sverige, instabila politiska läget. Vi ska bidra med ett seminarium om naturresurser och företags rovdrift på mänskliga rättigheter, ett samtal om demokrati med människorättsförsvararen Anders Kompass och ett samtal om AP-fondernas oetiska placeringar med människorättsjuristen Parul Sharma.

Mer om vad som är på gång i höst hittar du på vår nya hemsida som lanserades innan sommaren. Vi ses!

I solidaritet,

Louise Lindfors

Generalsekreterare Afrikagrupperna

Medlemmar i La Via Campesina från södra och östra Afrika samlas för gruppbild under ett medlemsmöte.

HÖG TID ATT REFORMERA DE INTERNATIONELLA JORDBRUKSSYSTEMEN

Covid-19-krisen visar tydligt att det nu är dags att kräva strukturella reformer av jordbrukssystemen på en global nivå – en kamp som La Via Campesina för framåt.

Dags att investera i bönders villkor

Stater ansvarar för att länders befolkningar får tillgång till hälsosam mat som passar landets kultur – och självklart att förhindra matbrist. I kampen mot hunger finns ett akut behov att förbättra lantbrukares villkor och stödja lokala bondemarknader. Något som länder måste investera i. Nu är det hög tid att främja matsuveränitet, garantera rättigheter för lantbrukare och andra grupper i utsatta områden och främja en politik som gynnar majoriteten av befolkningen. En politik som prioriterar vård för de mest utsatta, som exempelvis arbetare på landsbygden, kvinnor, migranter och arbetarklassen i städerna. I den politiska utvecklingen måste alla former av råvaruspekulation som utövas av gränsöverskridande monopol för jordbruksföretag upphöra.

En global rörelse

La Via Campesina (LVC) är en global rörelse som, även under pandemin, uppmanat sina medlemmar och allierade att fördöma de mord, utvisningar och ekonomiska blockader vi sett världen över, som här i Sydafrika. Vi fortsätter lyfta och avslöja den pågående kriminaliseringen av lantbrukares kamp och sätter ljus på osäkra förhållanden i landsbygds-ekonomier – som exempelvis böndernas kamp för att få behålla sin mark på många platser i Afrika. Vi på LVC anser att det är viktigt att synliggöra staters fascistiska tendenser, patriarkala strukturer och sätt att använda militär mot sitt eget folk – något som har förvärrats än mer under pandemin.

Skriven av LVC Southern and Eastern Africa

Läs hela krönikan på Afrikagruppernas hemsida under "Aktuellt".

AGERA

Inspiration från Afrikagrupperna till medlemmar och givare

ANSVARIG UTGIVARE Louise Lindfors

ADRESS Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm

E-POST post@afrikagrupperna.se

HEMSIDA afrikagrupperna.se

TELEFON 08-442 70 60

INSAMLING insamling@afrikagrupperna.se

REDAKTÖR Sofia Gallegos Wallgren och Ann-Sofie Söderberg

LAYOUT Petra Handin

TRYCK Trydells, augusti 2021

OMSLAGSBILD Theresa Falatsa från Bambanani Green Fingers Project, foto Hope Khoza

Vill du engagera dig? Gå in på www.afrikagrupperna.se/medlem

Information om seminarier, möten och annat som är på gång hittar du på www.afrikagrupperna.se.

Denna tidning är publicerad med ekonomiskt stöd från Sida. Sida har inte medverkat vid utformningen av materialet och tar ej ställning till eventuella synpunkter som framförs.

FOTO: LINDA SVENSSON

I maj skickade Afrikagrupperna ett öppet brev till Sveriges regering och utrikesminister Ann Linde om den fruktansvärda krisen i Cabo Delgado, Moçambique.

Öppet brev till Sveriges regering om situationen i Cabo Delgado, Moçambique

Situationen för människorna i den konflikttrabbade och exploaterade regionen Cabo Delgado i norra Moçambique har länge varit svår och blir snabbt alltmer katastrofal. Den fruktansvärda attacken mot staden Palma i mars i år är endast ett i en lång rad av övergrepp mot lokalbefolkningen.

Gasfyndigheterna i havet utanför Cabo Delgados kust är bland de största som någonsin upptäckts. De tros vara värda över 500 miljarder kronor och har lockat många utländska företag. I exploateringsens spår har svåra väpnade konflikter blossat upp och förvärrats. Över 500 familjer ur lokalbefolkningen, som i generationer främst levt av småskaligt fiske, har tvingats bort från sina hem och sin försörjning utan meningsfull konsultation eller skälig kompensation för att ge plats åt gasinfrastrukturen. Inte heller har utlovade arbetstillfällen blivit verklighet i nämnvärd utsträckning. Enligt UNHCR ökar antalet personer på flykt från området och antalet internflyktingar i norra Moçambique (internally displaced persons) uppskattas i dagsläget till omkring 700 000. Även Amnesty International rapporterar om urskillningslöst och grovt våld mot civilbefolkningen, begått av såväl landets säkerhetsstyrkor, privata säkerhetsstyrkor som oppositionella islamistiska grupper. Över 2 800 personer har dödats.¹ Journalister som rapporterar om våldet i regionen och dess kopplingar till fossilgasprojekten har trakasserats, torterats och i vissa fall försvunnit spårlöst. Många bedömare anser att krossade förväntningar om att gasfyndigheterna ska lyfta regionen ur fattigdom och bortglömdhet har varit avgörande för den våldsamma utvecklingen och terrorgruppernas framväxt. Den humanitära situationen och den utbredda korruptionen i landet var svår redan innan konflikten bröt ut 2017, och har bidragit till omfattande fattigdom och undernäring.

Redan innan gasanläggningarna är färdigbyggda beräknas stora växthusgasutsläpp ske i regionen samtidigt som FN bedömt Moçambique som ett av de tre länder i Afrika som är mest utsatt för klimatförändringar. För inte länge sedan ödelades en av landets största städer, Beira, i jättecyklonen Idai och även provinsen Cabo Delgado var hårt drabbad av en andra cyklon under samma period som drev hundratusentals människor på flykt. Klimatförändringarna hotar både liv och försörjning bland de 75 procent av befolkningen som livnär sig på jordbruk. Därtill förstör exploateringen oåterkalleligt oersättliga naturvärden, inte minst känsliga marina miljöer.

Även om gasprojekten stannar upp tillfälligt eller permanent på grund av den osäkra situationen har de redan innan gasen faktiskt börjat utvinns orsakat stor skada för lokalbefolkningen. Utöver det ovan nämnda, har det franska olje- och gasbolaget Total förklarat att det på grund av "force majeure" avbryter arbetet på sin LNG-anläggning utanför Palma, tills säkerhet och stabilitet återställts. Dess lokala underleverantörer ser därmed ut att lämnas i sticket.

Människorna i Cabo Delgado med omnejd som drabbats av konflikten är i akut behov av omvärldens stöd och solidaritet. Den internationella humanitära hjälpen är underfinansierad och räcker inte för att alla behövande ska få sina mest grundläggande behov tillfredsställda. Inte heller når hjälpen alla behövande. Internationella organisationer inte fått tillträde till området kring Palma. Den svenska regeringen måste agera kraftfullt utifrån sin kompetens för att stoppa övergreppen, lindra den akuta nöden och stödja långsiktiga insatser för att de berörda människorna ska kunna leva i trygghet och försörja sig långsiktigt.

Vi uppmanar Sveriges regering att skyndsamt:

- Driva på i EU och FN för att stödja befolkningen i Cabo Delgado, med såväl förstärkt omedelbar humanitär hjälp som långsiktigt stöd
- Uppmana FNs särskilda rapportör om situationen för människorättsförsvare, FNs särskilda rapportör för mänskliga rättigheter och miljö och Afrikanska kommissionen för mänskliga rättigheter att utreda den våldsamma situationen i Cabo Delgado och hålla alla inblandade parter, som Moçambiques regering och de inblandade fossilbolagen, ansvariga för sina brott
- Agera för att alla offer för våldet orsakat av företag eller andra aktörer i Cabo Delgado ska få upprättelse och kompensation
- Uppmana regeringen i Moçambique att stoppa slumpmässiga fängslanden av journalister, aktivister och civilpersoner, stoppa censur av media och tillsätta en transparent utredning av begångna försvinnanden och övergrepp
- Aktivt engagera sig i FN-processen för ett bindande avtal för företags ansvar för mänskliga rättigheter (UN Binding Treaty on Business and Human Rights), i syfte att säkerställa att ett kraftfullt regelverk ska finnas på plats snarast möjligt.

¹ Källa: <https://www.cabodelgado.com/reports/cabo-ligado-weekly-12-18-april-2021>

I juni fick vi svar från utrikesministern där Ann Linde beskriver hur hon delar oron för utvecklingen i Cabo Delgado och lyfter hur Sverige tar ansvar i frågan. Ministern skriver om hur Sverige sedan december 2020 bidragit med 63 miljoner kronor i humanitär bistånd till Moçambique, att en aktiv dialog förs med politiska aktörer och civilsamhälle och att Sverige främjar att större ansvar ska läggas på företag. Läs hela brevet från Ann Linde på vår hemsida under "Aktuellt".

Vår partnerorganisation Surplus People Project, SPP, i Sydafrika arbetar bland annat med att stötta Theresa Falatsa (tvåa från vänster) och de andra kvinnorna i Bambanani Greenfingers Project som behövde säkra tillgången till mark, vatten och att skydda grödorna från stöld.

GRÖNSAKSODLING PÅ SKOLAN GER KVINNOR EGEN MATFÖRSÖRJNING

I södra Afrika har lokalbefolkningen allt svårare att få tillgång till såväl boende som mat och vatten. Vår partnerorganisation Surplus People Project, SPP, arbetar med att förbättra villkoren för småskaliga bönder i Sydafrika. Bland annat stöttar de Bambanani Greenfingers Project i utkanten av Kapstaden, ett initiativ som startades av kvinnor för att kunna odla och försörja sig själva. I maj fick SPP och initiativet besök av våra kollegor från Afrikagruppernas lokalkontor i Johannesburg.

År 2012 startade en grupp äldre kvinnor Bambanani Green-Fingers. De ville skapa förutsättningar för att odla egna grödor och på så vis få möjlighet att försörja sina familjer. Flera av medlemmarna är uppvuxna i kåkstäder och informella bostadsområden där arbetslösheten är hög och där kvinnor bär de yttersta ansvaret att sätta mat på bordet. Att få tillgång till odlingsmark gav

kvinnorna rätten att bestämma vad de faktiskt ska odla och att de har fullständig kontroll på var maten kommer ifrån.

Vattenpumpen slutade fungera

Projektet har haft motgångar under åren och samarbetet med skolorna de hyrt mark av har varit svårt. Den första skolan de startade grönsaksodlingar på fick de

lämna efter fem år då skolan inte förlängde hyreskontraktet. Skolan ansåg att de använde för mycket av de kommunala vattnet vilket innebar en alldeles för hög kostnad. Projektet hade först använt borrhållsvatten med en flyttbar pump, men efter flera års användning slutade den att fungera.

Fortsatta problem med vattentillgång

De flyttade då till en ny skola där villkoren var att hälften av skörden går till skolmaten i utbyte mot markanvändning och den andra hälften till egen konsumtion eller försäljning i lokalsamhället. Dock kvarstod problemet med att de inte fick använda det kommunala vattnet vilket medförde att projektet stod stilla i flera månader i väntan på hjälp från Myndig-

heten för vatten och sanitet. Till slut fick projektgruppen nog, tog saken i egna händer och började bära vatten i burkar och hinkar från sina hem för att få igång odlingarna.

De kontaktade också en lokaltidning som skrev en artikel om kvinnornas projekt som fick mycket uppmärksamhet. Först när artikeln publicerades fick de hjälp från myndigheten som ordnade

tanken till borrhållsvattnet och myndigheten motsvarande Jordbruksverket hjälpte gruppen att köpa vattentankar, verktyg och plantor, vilket gav projektet en enorm skjuts. Äntligen fick de en nystart med ny trädgård, plantor och komposthögar.

Torka och ändrade metoder för att ta tillvara fukten

Projektet tickade på men under 2018 drabbades Kapstaden av en allvarlig torka som tvingade medlemmarna att helt ändra om sina odlingsmetoder. De började använda mer kompost i odlingsbäddarna och gödslade rikligt under längre perioder innan de planterade ut grödor. De började även vattna tidigare på morgonen och senare på eftermiddagen när solen inte var så het, vilket gjorde att bäddarna höll fukten längre. De började även förså grödor och plantera ut istället för att så fröer direkt i marken.

Laga och tagga!

Initiativet Bambanani Greenfingers Project har fått mycket uppmärksamhet lokalt och medlemmarna hoppas att de är en inspiration för många, både yngre och äldre, som vill producera egen hälsosam mat.

Testa gärna ett av recepten nedan som medlemmarna i projektet bjuder på. Och toppen om du taggar @afrikagrupporna på sociala medier ifall du lagar recepten – eller skicka in en bild till oss på post@afrikagrupporna.se. Smaklig måltid!

FOTO: HOPE KHOZA

Att kvinnorna fått tillgång till mark att hyra har gjort att de kan odla grönsaker som kål och spenat.

TESTA BAMBANANI-KVINNORNAS RECEPT

Just nu är det skördetid här i Sverige och medlemmarna i Bambanani Greenfingers Project delar nedan med sig av två recept:

FOTO: HOPE KHOZA

Sauterad spenat och morot

- 1 näve spenat, sköljd och skuren
- 2 morötter, skalade och skivade
- Vårlök, tärnad
- 1 msk olja
- Salt och peppar efter smak

Gör så här:

1. Häll oljan i en kastrull, tillsätt vårlök och fräs på medelvärme till den är genomskinlig men inte får färg.
2. Tillsätt morötter och låt allt puttra ihop på låg värme.
3. Tillsätt spenat, låt den koka ihop i några minuter.
4. Tillsätt salt och peppar efter smak och servera.

* Sautera – att hastigt steka fint skurna råvaror utan att de tar färg.

Fota och tagga gärna @afrikagrupporna på sociala medier.

Spenatomelett

- 1 msk olja
- 2 dl hackad spenat
- ½ hackad lök
- ¼ tärnad grön paprika
- ½ tärnad tomat
- 3 ägg
- 1 näve ost
- salt och peppar efter smak

Gör så här:

1. Häll oljan i en stekpanna. Fräs sedan lök och paprika till de är mjuka.
2. Tillsätt de tärnade tomaterna och krydda med salt och peppar.
3. Tillsätt spenat och låt den koka ihop i några minuter så att vätskan försvinner.
4. Vispa ihop ägg och ost och häll ned i panna.
5. Vänd omeletten och låt den få lagom färg på båda sidor. Servera och njut.

Theresa Falatsa lagar god och hälsosam mat av sina egna grödor.

TILLSAMMANS FÖR VÄRLDENS BARN

Årets kampanj för Världens Barn är i full gång. Pandemin har satt sina spår världen över och redan sårbara samhällen drabbas mest. För barnen är konsekvenserna av pandemin stora. I exempelvis Moçambique har skolor hållits stängda i perioder. Med stöd från insamlingen för Världens Barn driver Afrikagruppernas partnerorganisation UNDE särskilda tjejklubbar, läs mer på baksidan.

Tjejklubben ger Jenny styrka

– Det här projektet har förändrat mitt liv, mitt sätt att tala och mitt sätt att tänka. Jag är oerhört tacksam för chansen som UNDE har givit mig att bli en kapabel tjej,

Rapariga Capaz!, säger Jenny.

Under pandemin har klubbarna blivit digitala vilket innebär ett stort stöd för Jenny. Det hjälper henne att tillbringa tiden på ett mer hälsosamt sätt under pandemin, tycker hon.

Engagera dig! Det finns många sätt

Nu mer än någonsin behöver vi stå upp tillsammans och visa att barns rätt till hälsa, skola och trygghet är ett av de viktigaste uppdrag som världen har. Det finns många sätt att engagera sig! Du kan starta en digital insamlingsbörssa, sätta upp en tipspromenad eller bidra till att vi tillsammans tar oss #Jorden Runt för

Världens Barn. Vill du vara med? Kontakta medlem@afrikagrupperna.se, din närmaste lokalgrupp eller regionsamordnaren på din ort: <https://start.varldensbarn.se/region-samordnare-a/>

MISSA INTE ÅRETS SÄNDNINGAR

Fredag 24 sept SVT1 och SVT Play: Startskott för Världens Barn.

Fredag 1 okt SVT1 och SVT Play: Direktsänd TV-gala Tillsammans för Världens Barn

Söndag 3 okt SVT1 och SVT Play: Summeringsprogram

Haidate Adamo Bacar, till vänster, jobbar med ungdomarna i tjejklubben Rapariga Capazs. Här samtalar hon med Jenny som är medlem i tjejklubben i Hulene, Maputo.

FOTO: ROSILIO JEREMIAS MUCAVELE

UTSTÄLLNINGEN "THE FUTURE IS FEMALE FARMING" PÅ TURNÉ

I förra numret av Agera kunde du läsa om studiecirkeln *The future is female farming – our own stories*. Resultatet, i form av deltagarnas texter och bilder, finns nu samlat i en utställning. Under sommaren har den visats i Solidaritetshuset i Stockholm och under hösten ska den ut på turné i Sverige.

Vill du sätta upp utställningen på din ort?

Mejla medlem@afrikagrupperna.se så försöker vi ordna det. Du kan också se den digitala versionen på vår hemsida här: www.afrikagrupperna.se/digital-utställning.

FOTO: LIEF STAHL

FOTO: MITRA MAKI

Genom att starta en egen insamling engagerar du fler i kampen för en rättvis värld och stöttar samtidigt ungdomar som Rosema Rodrigues, Paciencia Manuel and Michael Jackson. De är aktivister, dansare och skådespelare i partnerorganisationen Othoko, Cuamba, Moçambique.

STARTA EN EGEN INSAMLING

Fyller du år, ska du springa ett lopp eller anordnar du ett event? Varför inte lägga till något som ger extra uppmärksamhet? Gör som Göteborgs Afrikagrupp starta en egen insamling och engagera människorna i din närhet i samband med din fest eller den träningsutmaning du har framför dig. Din insamling kommer engagera flera i Afrikagruppernas arbete och få fler att göra skillnad – en win-win. Det är enkelt att sätta upp och enkelt att skänka till via Swish till exempel.

Flera möjligheter på vår hemsida

Sätt upp din insamling, antingen på Facebook eller på Betternow som vi samarbetar med. Instruktioner för hur du går tillväga hittar du på vår hemsida under fliken "Stöd oss". Längst ner på sidan ser du Starta en egen insamling". Du kan också gå direkt till sidan: afrikagrupperna.se/starta-en-egen-insamling.

Hör av dig till oss för att få marknadsföringsmaterial och andra tips för att komma igång med ditt insamlande. Vi ser fram emot att höra ifrån dig!

STYRELSEN HAR ORDET

VÄLKOMMEN ATT ENGAGERA DIG!

Så har Afrikagrupperna haft sitt andra digitala årsmöte. Trots att vi blivit vana vid skärmmöten det senaste året längtar jag som de flesta andra efter att få ses fysiskt vid nästa årsmöte.

Vi har precis fått svaren från enkäten från årsmötet och deltagarna är överlag väldigt nöjda. Extra positivt gensvar fick inslaget med "meet and greet" med regionen. Här är den digitala mötesformen optimal. Det får vi ta med oss när vi ses som vanligt igen.

Jag tackar för förtroendet att bli omvald som ordförande. Vi har kickat igång den nya styrelsen med vårt första ordinarie styrelsemöte. Jag är imponerad och glad över att vi har så enormt kunniga och erfarna styrelseledamöter.

Vi kommer ha följande arbetsgrupper inom styrelsen under kommande året: en personalgrupp, en policygrupp, en strategigrupp samt en engagemangsgroup. Kontakta gärna oss i styrelsen om du vill medverka i någon grupp eller om du har synpunkter som du vill föra fram. Alla medlemmar är också välkomna att medverka på våra styrelsemöten. Medlemmar har yttranderätt, men inte rösträtt på våra styrelsemöten.

Anette Zetterlund

Ordförande Afrikagrupperna

NOMINERA TILL SOLIDARITETSPRISET 2021

Vem har inspirerat dig till solidaritet under året om gått?

Pandemin har stärkt behovet av solidaritet på alla nivåer. I tider av djup kris och orättvisa delar Afrikagrupperna ut ett Solidaritetspris till en person, organisation eller initiativ för att inspirera och uppmuntra till mer praktisk solidaritet och medmänsklighet! Nominera idag! Känner du till någon som bör hyllas extra mycket för sina solidariska insatser? Vem som helst kan nominera – och vem som helst kan nomineras. Sista datum 15 augusti!

Kika mer på vår hemsida under "aktuellt" eller gå in på <https://afrikagrupperna.se/2021/06/18/solidaritetspriset-2021> för att nominera.

FOTO: ROSILIO JEREMIAS MUCAVELE

AFRIKAGRUPPERNA - EN DEL AV VÄRLDENS BARN-KAMPANJEN

Via Världens Barn-insamlingen stöttar Afrikagrupperna vår partnerorganisation UNDE i Moçambique. UNDE är ett studentnätverk som arbetar för barns rättigheter och för en säker skolgång utan trakasserier, kränkningar och förtryck.

En som får glädje av detta är Jenny. Hon bor Hulene i Maputo, är 14 år gammal och medlem i UNDEs tjejklubb *Rapariga Capaz* (Kapabel tjej).

Tjejklubben fokuserar på att just flickor ska få en trygg uppväxt. Klubben erbjuder en säker mötesplats för tjejer att dela erfarenheter och lära sig om rätten till sin egen kropp och sina egna beslut i frågor kring jämställdhet och SRHR (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter).

Genom att engagera dig i årets kampanj stödjer du Jenny och andra unga flickors rätt till hälsa, säker skolgång och trygghet! Maila medlem@afrikagrupperna.se för mer information!

 VärldensBarn
Radiohjälp 90 1950-6

TILLSAMMANS FÖRÄNDRAR VI LIV

Afrikagrupperna är en solidaritetsorganisation som arbetar för en värld där alla människor har lika rättigheter och möjligheter att påverka sin vardag och framtid.

Genom vår verksamhet förändras och förbättras tusentals liv varje dag. För att minska fattigdomen arbetar vi tillsammans med lokala organisationer i Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe.

I vårt arbete fokuserar vi på tre områden, rätten till levnadslön, rätten till din kropp och rätten till Afrikas resurser. Vi stödjer även

kampen för ett fritt Västsahara. Afrikagrupperna är en medlemsorganisation med lokalgrupper över hela Sverige. I Sverige sprider vi information och bildar opinion för global rättvisa.

Stöd vårt viktiga arbete genom att skänka en gåva, PG 90 03 37-7 eller Swisha till 90 03 37 7. Ditt bidrag förändrar liv!

WEB afrikagrupperna.se
TWITTER twitter.com/afrikagrupperna
FACEBOOK facebook.com/afrikagrupperna
INSTAGRAM instagram.com/afrikagrupperna